

už ukázáno, neprávem — uplatňuje jen ještě, že dle § 1389 obč. zák. smír nemůže se týkati práv, na něž strany mysliti nemohly, a na zaopatření prý v daném případě nemohly mysliti proto, že nemanželský otec tehdy byl nemajetný. Avšak obsah smíru již sám o sobě, zejména ale ve spojení s rozsudkem, jenž děcku právo na zaopatření výslovně přiznával, a pak dějiny uzavření smlouvy, dle nichž soud shora citovaný odstavec třetí nejprv neschválil a teprv když proponent smíru z té příčiny smír celý odmítl, na celý smír i s tímto odstavcem přistoupil, dokazují jasně, že na zaopatření bylo myšleno a to právě tímto odstavcem třetím, jenž má smysl jen, když se vztáhne na ně, protože nárok alimentární byl vyřízen úplně již v odstavci prvním a odstavec třetí se sám označuje k tomu jako dodatek zvláštní. Smlouvy musejí vykládány býti tak, jak toho poctivost právního obchodu vyžaduje, (§ 914 n. zn. obč. zák., jenž dle § 105 III. novely platí i zde) a tato zase vyžaduje, aby obapolně a jasně vyslovený úmysl stran došel splnění. Smlouvy platné musejí se dodržovat, byť se to někdy zdálo pro tu neb onu stranu krutým, neboť to žádá zásada věrnosti a víry, na níž všecek právní obchod spočívá a jež jest přirozenou zásadou právní (§ 7 obč. zák.). Každá strana má právo, aby nebyla zklamána v důvěře v platnou smlouvu a to platí zde o žalovaném. Dolehne-li však na druhou stranu povinnost dostáti slovu krutě, plyne z toho jen poučení, aby se smlouvy uzavíraly obezřele a pod kautelami, a toho měl pamětliv býti poručník a poručenský soud. Mezi kautely patří také t. zv. doložka stávajících poměrů (*clausula rebus sic stantibus*), která dle okolností často se rozumí či předpokládá mlčky, a ovšem poctivost obchodu právního vyžaduje, aby se i pak k ní stejně hledělo. Avšak o té zde řeči býti nemůže. Neboť poručník dne 9. prosince 1905 se smírem proponovaným prohlašoval se za srozuměna, avšak s výhradou, že kdyby otec dítěte jednou k jmění přišel, že nespokojuje se s narovnanou částkou, poněvadž může býti jednou majetkovým a výdělkovým poměrům jeho nepřiměřenou, a že si tedy vyhrazuje na základě rozsudku proti otci zakročiti. Doložka tedy byla výslovně činěna, ale — bylo od ní upuštěno. Soud pak totiž dodatek (odstavec třetí) neschválil, proponent ale právě proto smír vůbec odmítl a za nové dojednání žádal, načež soud, když poručník smír bez výhrady přijal, jej schválil. Byla tedy výhrada stávajících poměrů vědomě vyloučena.

Čís. 762.

Pro spory mezi zaměstnavatelem a korespondentem není výlučně příslušným soud okresní.

Nenastoupí-li obchodní zaměstnanec službu, může zaměstnavatel žádati pouze náhradu škody, nikoliv, aby zaměstnanec službu nastoupil. Ustanovení § 31 zák. o obch. pom. nebylo v tomto směru změněno § 153, III dílčí novely k obč. zák.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1920, Rv I 624/20.)

Žalovaný měl nastoupiti u žalobce dnem 1. dubna 1920 jako korespondent, neučinil však tak, pročež se žalobce domáhal, by žalovaný k němu do služby vstoupil. Žaloba byla soudy všech tří stolic zamítnuta, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dlužno nejprv řešiti otázku, není-li, jak žalovaný v první stolici mínil, příslušným okresní soud, neboť pak pro nezhojitelnou nepřislusnost (§ 104 j. n.) byl by tu zmatek § 477 čís. 3 c. s. ř., k němuž by z úřední povinnosti hleděti bylo. Dle § 41 zák. o obch. pom. byl by věcně příslušným živnostenský soud, kdyby příslusnost nějakého takového soudu založena byla místně. Ale tomu tak není. Příslusnost místní živnostenského soudu v Liberci vztahuje se dle § 2 nař. min. ze dne 26. dubna 1898, čís. 60 ř. zák. jen na obvod okresního soudu v Liberci, v němž místní příslusnost této věci založena není. Pak zbývá jen otázka, nepatří-li věc před okresní soud v Jablonci po rozumu § 37 zák. o soudech živn., tu však dlužno popříti, protože žalovaný nenáleží k pomocným pracovníkům, jež § ten předpokládá. Kdo jsou pomocní pracovníci, udává § 73 živn. ř., žalovaný však jest zřízenec pro vyšší služby a nespadá tedy dle výslovného předpisu odstavce třetího téhož § mezi pomocné pracovníky. Dle § 51 čís. 2 j. n. a § 39 uv. zák. k obch. zák. patří tedy věc skutečně před obchodní soud v Liberci. Ve věci samé nemůže vzhledem k předpisům § 42 zák. o obch. pom. a § 153 III. novely býti nejmenší pochybnosti o tom, že ustanovení obč. zákona platí tu jen potud, pokud zákon o obch. pom. žádného ustanovení neobsahuje a tedy mezeru vykazuje. Pokud tedy zákon o obch. pom. předpisy o některé otázce má, nelze žádným způsobem dovolávati se odchýlných ustanovení obč. zákona, a to ani těch, jež teprv III. novelou dány byly. To vyslovují jasně citované předpisy a také paroemie, že pozdější generální zákon nederoguje dřívějšímu speciálnímu. Podle § 31 zák. o obch. pom. může však zaměstnavatel v případě, že zaměstnanec službu nenastoupí, žádati sice náhradu škody — a totéž platí dle § 28 i v případě, že zaměstnanec službu předčasně opustí — nemůže však žádati, aby zaměstnanec službu nastoupil, toho práva mu zákon nepřiznává. Nemůže se tedy žalobce dovolávati předpisu § 1162 a) obč. zák., dle něhož zaměstnavatel v případě, že zaměstnanec předčasně ze služby vystoupil, žádati může, aby ji opět nastoupil. Toto ustanovení pro obch. pomocníky a tudíž pro žalovaného neplatí. Ono sice posud formálně existuje — v jaké míře, to se podá z porovnání se zákony v § 153 III. novely citovanými — ale jest anomalií a přemoženým stanoviskem, hájí tedy dovolání věc ztracenou. Nucení k nastoupení služby nebo k návratu do ní znával zákon zejména u nejnižších kategorií práce ruční, tak nanejvýš v čeledních řádech, avšak republika toto stanovisko opustila, protože se nesrovnává s přirozeným právem člověka disponovati svou pracovní silou, a zrušila dotyčné předpisy čeledních řádů zákonem ze dne 17. října 1919, č. 571 sb. z. a n. čl. II posl. odst., na což dovolatele upozorniti dlužno s otázkou, jak možno pak žádati nastoupení služby neb návrat do ní od osob, jež konají t. zv. služby vyšší, zvláště duševní? Měla by taková práce vůbec cenu? A jest možno prosaditi nárok na ni jinak než pořadem důhonu psychologického jako pohrůžkou náhrady škody (zákon) neb úmluvou konventionální pokuty a p.?

Čís. 763.

Zrušiti veřejnou obchodní společnost dle čl. 125 čís. 3 obch. zák. lze, když druhý společník neplní podstatných povinností, aniž by na tom záleželo, zda lze mu ve směru tom přičísti zavinění.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1920, Rv I 696/20.)

Sporné strany byly veřejnými společníky, z nichž žalovaný vzal na sebe vedení společnosti po stránce administrativní, zejména povinnost vésti obchodní knihy společnosti a pořídit každoroční rozvahu a inventuru. Žalovaný nevedl však knih řádně, naopak bylo zjištěno mnoho závažných závad. Žalobě druhého společníka o zrušení společnosti bylo s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c vyhověno, n e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Podle ustanovení čl. 125 obch. zák. může společník žádati za zrušení společnosti, pak-li toho vyžadují důležité důvody. Jako takový důvod se uvádí zvláště pod čís. 3 článku toho, když společník zanedbá plnění převzaté podstatné povinnosti. Že v tomto případě žalovaný skutečně povinnosti své neplnil tak, jak se na řádného obchodníka sluší, zjistil první soud, jehož zjištění i soud odvolací výslovně za základ svému rozhodnutí položil, způsobem úplně spolehlivým na základě výsledku znalce a svědků. Nezáleží pak na tom, proč společník převzatých závazků neplní. Dostí na tom, že jich neplní, pokud se týče že plní je způsobem takovým, že přímo zdar firmy ohrožuje. Ve směru tom stačí poukázati na podrobné odůvodnění rozsudku soudu odvolacího dovoláním nijak nevyvrácené. Jen tolik dlužno připomenouti, že o nějakém z a v i n ě n ě m porušení povinností v čl. 125 obch. zák. není řeči a, jelikož tu také nejde o náhradu nějaké jednáním nebo opomenutím žalovaného vzniklé škody, nelze v příčině té se dovolávati předpisů občanského zákoníka o zavinění.

Čís. 764.

Rozsudkem o žalobě z doby před měnovou rozlukou, domáhající se zaplacení korunové pohledávky, přiznati lze placení jen v rak. uher. korunách, byť i rozsudek vydán byl po měnové rozluce, pakliže žalobce nezměnil žalobního nároku na placení v Kč a o měně jednáno nebylo. Otázku, zda měl žalobce po měnové rozluce nárok na placení v Kč, nelze řešiti v exekučním řízení.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1920, R II 361/20.)

Vymáhající věřitel (cizozemec) domáhal se žalobou ze dne 3. ledna 1919 na žalovaném (nynějším dlužníku), by mu zaplatil určitý peníz v K. Za sporu došlo k okolkovací akci, žalobce však ve sporu neprohlásil, že žádá zaplacení v Kč, a rozsudek ze dne 22. dubna 1919, jímž bylo žalobě vyhověno, zněl prostě na K. V návrhu exekučním vyjádřil vymáhající věřitel svou pohledávku v Kč. S o u d p r v é s t o l i c e povolil exekuci pouze ku